

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czimzendők.
(Ó-vár, Bástyautcza 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, küri tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazdá“-t
ingyen kapják.

Pályázati értesítés.*)

Az erdélyrészi méhész-egylet hivatásának ösmervén, a méhészeti fejlődésének, minden, rendelkezése alatt álló eszközzel való előmozdítását: 1889. január 27-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy némi buzditásképen, jutalmakat tűz ki, méhészeti értekezésekre.

A végrehajtással megbízott választmány, az alábbiakban foglalta össze azokat a kérdéseket, melyeket a méhészeti érdekében, első sorban tárgyalatni óhajt.

1. A jobb mézelő növényekről és azok tenyésztéséről, tekintettel hazánk égalyi viszonyaira és a tenyésztésre ajánlható mézelő növények hasznosságára mezőgazdasági szempontból is.

2. Miként kezeljük méhcsaládainkat méznyeres céljából s miként, ha szaporításra törekszünk ?

3. Ösmertetendők a méhek ellenségei, továbbá a praeventiv eszközök, melyekkel a méhek ellenségeitől származható károkat elkerülhetjük.

4. Ösmertetendők a méhek betegségei, továbbá : melyek a szükséges óvintézkedések a betegségek ellen; végül : miként gyógyíthatók azok ?

5. Adssék elő a méhek telettésének leghelyesebb módja.

*) Laptársainkat felkérjük ez értesítés szives átvételére.

Szerk.

6. A legjobb műrajkészítési módokról, különös tekintettel az ingó szerkezetű kaptárokra.

7. Miként értékesíthetjük legjobban méh-terményeinket?

8. Az anyátlanságról, különös tekintettel az alányságra.

A fennebbi kérdések közül bármelyik választható értekezés tárgyul.

A pályadolgozatok, idegen kézzel írva s jeligés levélkével ellátva, a „M. közlöny“ szerkesztőségéhez küldendők be, legkésőbb 1890. évi május 1-ig.

Valamennyi, közlésre alkalmas értekezés a „M. közlöny“-ben közöltetni fog s az ezután kijelölendő bíráló bizottság által legjobbnak ítélt dolgozat szerzője, 60 arany frank; a másod sorban kitüntetett dolgozat szerzője pedig, 40 arany frank jutalomban fog részesülni; de csupán abszolút jóságú dolgozatért adatik a jutalom.

Csak a jutalmazandó dolgozatok jeligés levélkéit bontja föl a bíráló bizottság; a többi jeligés levélkéik megsemmisíttetnek.

A bíráló bizottság kijelölésénél kiváló súlyt fog fektetni együletünk arra, hogy abban minél több, hivatott méhésze vegyen részt. Az erdélyrészi méhész-egylet választmánya nevében

Bodor László,
alelnök.

Szentgyörgyi Lajos,
főtítkár.

Egyesületi élet.

Jegyzőkönyv

Felvétetett a szamosujvári méhészkörnek 1889. év december 22-én tartott alakuló gyűléséről. Jelen voltak: Szentgyörgyi Lajos, az „erdélyrészi méhész-egylőt“ képviselője, Kovrig Simon, ifj. Turtsa Lukács, Schilling Ottó, Vásárhelyi Boldizsár, Novák Antal, Máthé György, Páll Bogdán, Voith Gergely, Aján Joáchim és Lukács, Placsintár Kristóf, Serlegi Dezső, Alexa Miklós, Pápiu János, Páll Kristóf, Suciú László, Páll Domokos, Todorán Endre, Hodoreán János, Perint Jakab, Péterffi Gyula, Sácchin Márton, Florián János.

1. Máthé György üdvözli az egybegyülteket s kifejti a nemes célt, melyet e kör mottóként zászlójára kitűzött, egyszersmind kéri őket, hogy e célnak buzgó harczosaivá legyenek. Azután felolvassa az aláírottaknak névjegyzékét (37 aláíró), kiknek bemutatván az erdélyi

részi méhészegylet főtitkárát, mint annak képviselőjét, Szentgyörgy-Lajos urat, s kéri őt a kör nevében, hogy addig, míg a tisztviselők megválasztatnak, foglalja el az elnöki széket s nyissa meg az alakuló gyűlést.

Szentgyörgyi Lajos ur az elnöki széket elfoglalva, ékes szavakkal fejt ki, hogy midőn az anyaegylet hírére vette annak, hogy Szamosújvárt egy kör van alakulóban, élénk örömmel fogadta azt s leküldte őt, hogy testi szemeivel győződjék meg arról, s midőn ő eljött, a legnagyobb örömmel tette azt, öröme nem is volt alaptalan, mert együtt látja e nemes czél bajnokait. A gyűlést megnyitottnak nyilvánítja, s a tisztviselők megválasztását kéri. — Lelkes éljenzéssel adózott a gyűlés a főtitkár buzdító szavaiért. Tisztviselőit közfelkiáltással választotta meg a következőkben: Elnök: Kovrig Simon, alelnök: Voith Gergely, titkár: Páll Bogdán és pénztárnoknak: Páll Kristóf.

2. Kovrig Simon az elnöki széket elfoglalván, kéri a gyűlést, hogy 12 választmányi tagot válasszon, a szavazatok beszédésével megbizza Máthé György és Turtsa Lukács kör tagokat. — A szavazás megejtetvén, beadott 22 szavazat, ebből legtöbbet kaptak s így választmányi tagokká lettek a következők: Lőrinczi Menyhért 22, Máthé György 22, Novák Antal 22, Péterfi Gyula 22, Vásárhelyi Boldizsár 22, Suciú László 20, Todorán Endre 10, Páll Domokos 19, Áján Lukács 14, Florián János 14 és Hodoreán János 13 szavazattal.

3. Elnök enuncziálván a megválasztottakat, köszönetét fejezi ki úgy a maga, mint tisztársai nevében a gyűlésnek azon bizalomért, melyet megválasztatásuk által tanusítottak; egyszersmind igéri, hogy mindent el fog követni arra, hogy működésüket siker koronázza. Egyuttal kedves kötelességet teljesít akkor, midőn kéri a közgyűlést, hogy fejezze ki köszönetét jegyzőkönyvileg Szentgyörgyi Lajos ur iránt, ki oly nagy buzgalommal segédkezett e kör életbe léptetésén. — Elnök indítványát a közgyűlés magáévá tevén, legnagyobb örömmel határozza, hogy Szentgyörgyi Lajos főtitkár urnak jegyzőkönyvi köszönet fejeztessék ki.

4. Szentgyörgyi Lajos főtitkár a közgyűlés határozatát megköszönve, jónak látja, hogy e gyűlés jegyzőkönyve másolatban az anyaegyletbe terjesztessék fel megőrzés végett. Kijelenti, hogy — miután a kör már megalakult — az anyaegylet szakközlönyeit az évi 1—1 frt kör tagi díjért, melynek 30%-a a kör szükségleteinek fedezésére visszatartandó — újévtől kezdve a kör tagjainak megküldi.

Igy anyagilag is segítve azt, mindent elfognak követni, hogy e körben a tetterőt fejlesszék. A jövőben simuljunk bátran az anya-egylet kebeléhez, mely istápolni fogja mindig az új mennyesszonyát. — A közgyűlés lelkes éljenzéssel veszi tudomásul a főtitkár kijelentését.

5. Elnök kifejti, hogy miután körünk már megalakult és folytathatjuk a munkásságot közösen Páll Kristóf gyakorlott méhésztársunkat válasszuk meg e kör tanítójává, s kérjük az anya-egyletet, hogy ezt jóvá hagyva őt arra kinevezze. — A közgyűlés elnök indítványát elfogadva, Páll Kristófot a „kör méhészeti tanítójává“ választja s kéri Szentgyörgyi Lajos főtitkár urat, hogy az anya-egyletnél e dolog kivitelét, illetve a megerősítést elősegítse.

Szentgyörgyi Lajos megígérve, hogy mindent el fog követni ez ügy érdekében, örömmel látja, hogy a hól a lelkesülés vezeti a dolgokat, mily egy öntetűen, simán folynak azok. Megnyugvással van eltelve az irántl hogy e kör élni fog, mert oly elnököt kaphatott élire, ki diadalra fogja vezetni az eszmét. Kéri az Istent, hogy sokáig tartsa meg e kör elnököt s annak minden tagját.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Dr. Kovrig Simon, s. k.

elnök.

Voith Gergely, s. k.

alelnök.

Páll Bogdán, s. k.

egyl. titkár.

Méhek teleléséről.*)

Mottó: Ki mint vet, úgy arat.

I.

Ezen közmondás igazságát a méhészetre is lehet alkalmazni, mert a jó telelés a következő év vetése.

A betelelésre vonatkozólag is igen eltérő nézetben vannak a méhészek. Sokan a kaptárok szerkezetében keresik a helyes okot; sokan a zárthelyiségekben, — minők pinczék, szobák- vermek, — mások a szabadban telelés mellett kardoskodnak. Mindeniknek meg van a maga előnye és hátránya. Fény, árny nélkül nincs: de mégis, a gondolkozni tudó méhésznek maga az anya természet megmutatja a helyes irányt.

Mentől mesterkéltebben járunk el a telelésben is, annál inkább vétünk ellenük. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy egészen ma-

*) Pályamunka, egyletünk által kítüzött pályadíjra.

gukra hagyjuk, a hol és mikép nyaraltak, úgy teleljenek is ki. Ha az emberi kéz bele nyúl lakásuk megválasztásába és készítésébe, — teljes szabadságukban gátolja, — igen természetes, hogy télire is természetüknek megfelelőleg segédkezzék. Ha szabadon választhatják lakásukat, — fatörzsökben, sziklaüregekben stb. bizony azt tőlük kitelhetőleg védett helyen, — előkészítik a tél árthatása ellen. Nem ők az okai, ha nem tudnak oly meleg kaptárokat készíteni, mint az emberek, de a meleget nagyon szeretik: hisz a nap fiai ők. Azért ha természeti hajlamukat sokan fűtött szobával akarják kielégíteni, nem a méhek kedve ellen, hanem inkább saját terhükre és kárukra cselekesznek. Bizony, ha sok gondnal, költséggel és utánjárással nem járna a melegíthető méhes felállítás, én is az ilyenben való telelés mellett állanék, de ha elgondoljuk, hogy a költségen és fáradságon kívül mennyi gondnal jár a 8 fokon alóli egyenletes meleg fenntartása s mily kártékonyan, zavarólag hat a gyakori hőmérsék változás, minden kedvünk elmegy a fűtött szobától. Szegény méhek sokat szenvednek a szabadon választott lakásokban is a tél mostohasága ellen; de a természet rendjével meg kell alkunniak, az ember hivatása, midőn hasznukat akarja venni: a jó telelés által alkalmassá tenni mentől nagyobb haszon adhatására. Csalódnak azok, kik azt hiszik, hogy a vad méhek magukra hagyva, jobban telelnek és azért találkozunk oly gazdag családokkal. Ha szelidített méheinknél sok gyengébbre akadunk, az az avatatlan emberi kéz romlásából származik. Segédkezz a méhek természetének megfelelőleg, megalkudva az időjárással és évszakkal, bizonyára gyarapodásukat segited elő.

Hogy a jó telelésről helyes fogalmunk lehessen, esmernünk kell azon feltételeket, melyek a méhek életfentartásával, természetével szoros összefüggésben vannak. Itt első helyen áll élelmük.

Beteléskor aunyi mézet kell adnunk, a mennyi az új mézhordásig elég, de okvetetlen annyit, a mennyivel ápril 1-sejéig biztosan megórik, a mikor minden veszedelem nélkül átvizsgálhatjuk s bajukon segíthetünk. Egy jó közepes családnak 10 kilónyi, de 6 kl. alul teljességgel ne legyen; egy gazdag családnak 12—14 kilón felül nem kell. Az ingószervezetű kaptároknál a betelésre szánt mézet lehetőleg a költőürből kell venni, különösen ha a mézeléskor a költőür felett Hannemann-féle rács volt alkalmazva. Tudvalevőleg ezen rácson keresztül virágpör nem hordatik; már pedig a méhek, — különösen a fiasítás táplálásának multhatatlan kelléke. Az ingatlan szervezetű kaptároknál a vese és here

lépeket kivéve, a méz között mindenütt feltalálható a kellő mennyiségben. A mézürből vett lépeket használván, azt hiheti némely méhészt, ha egy kis méhkenyérrel bővön megrakott lépet helyez a téli fészek közelében, teljesen eleget tett a szükségletnek. Az ilyen méhészt vizsgálja meg az ingatlan szerkezetű kaptárok mézkészletét, a hol a méhek szabadon, természetsszerűleg járnak el, majd tájékozni fogja magát, mily arányban van szükségük a virágporra. Ha nagymértékben van is látszólag a méz közt felhalmozva, az egészséges erőteljes családnak még sem tulságos: tavasz felé, míg a természet bővön nyújthatná, a tömérdek fiasítás táplálására mind felhasználja, ha csak fedetlen állapotban a lépek alján meg nem romlott. Ezen állításom igazságát bizonyítják azon méhészek, kik tavasszal a virágpór hiányát mesterséges méhkenyérrel igyekeznek pótolni. A virágpór bővsége egyik elősegítője a népesség gyors szaporodásának az ingatlan szerkezetű kasoknál (kaptárok) kora tavaszon. De azt is meg kell jegyezni itt, hogy ősszel fedetlen állapotban betett méhkenyér mit sem ér, sőt veszedelmükre van a méheknek. Az ilyen fedetlen méhkenyér rendszeren az alsó sor lépeken fordul elő, a honnan a méhek még a tél elején felhúzódnak és ott marad penészesnek, romlásnak kitéve. Az ilyent tavasszal, midőn tisztogatnak, nagy munkával sejttestől együtt lerágnak s ha pedig szorultságból valamit használnak belőle, vérhast kapnak. Az ilyet a gondos méhészt, tavasszal, megkönnyítendő a méhek munkáját, lépestől kimetszi.

Itt még a lépek mennyiségére és elhelyezésére kívánok egy pár észrevételt tenni. Sok méhészt azon nézetben van: mivel az üres lépek melegebbek, lehetőleg bőven legyen üres lépök a költő fészek alján, a hová a méhek meghuzhassák magukat és az anya majd petézhessen. Igazzuk is lenne, ha a mézes lépekre multhatatlan szükségük nem volna és ezek is rendre üresek nem válnának, de feledik, hogy a mi célból tették, éppen az ellen vétének; mert a sok üres léppel csak a tért nagyobbítják s éppen a meleget osztják meg. Egészen másképp áll a dolog az ingatlan szerkezetű kaptároknál, hol a tért a lépek eltávolításával nem kisebbitjük tetszésünk szerint, hanem okvetlen nagyobbítjuk. Itt az elégséges mézen kívül jó, ha telve van üres léppel. Az ingó szerkezetű kaptárokbá a fennebb jelzett mézmennyiséget úgy kell elhelyezni, hogy a felső sorba okvetetlen teljesen fedett mézes lépek jussanak, alul, közvetlen a röplíkhöz jöhet egy teljesen üres, azután kevésbé mézes, míg hátul a legmézesebbek. A jelzett 6—12 k. méz lehetőleg kevés lépben legyen. A méhek a röplyuknál levő üres lép körül

csoportosulnak ősszel, a honnan védik beljebb eső mézüket az őszi támadások ellen. Innen a tél beálltával a népesség nagyságához arányos terjedelemben huzódik fennebb a melegséget követve és az utjokban eső mézet fogyasztva. Január hóban legtöbb esetben — még az erős család, is a felső sorban, a röplik felett 2—3-ik kereten kezdi a fiasítást. A tél folytán innen lefelé nem, hanem a felső soron hátra az ablak felé terjed a méz fogyasztásban és pedig a fiasítás gyarapításával mind nagyobb mértékben. Kérdelem már most: mi szükség van az alsó sor üres lépeire? Kár mert kitesszük a penésznek és romlásnak, míg a fedett mézzel ellátott lépek nem tudnak megromlani. Tavasszal, midőn kitudnak repülni, az alsó sor oda hagyott mézét hordják fel és a fiasítás a röplyuk közelében az alsó sorra kezd terjedni, de ekkor már nagy erővel tisztogatnak és fogyasztanak s a méhésznek is alkalm nyílik minden veszedelmes háborgatás nélkül tartalék lépeivel a külső-ürt nevelni, a fiasítás gyarapítását segíteni. A figyelmes gyakorlat minden méhésznek megmondja, hogy a népesség erejéhez mérve, mily mennyiségben alkalmazza a teelésre szánt lépeket. Minden mesterséges táplálékot, étetést, itatást a teelésnél határozottan hátrányosnak tartok, azért az ilyeneknek tárgyalását kihagyom. A mennyiben télen szomjuság áll elő, annyiban az emberi mesterkéltség: rossz betelelés, vékony repedezett léghuzamos kaptárok az okozói.

Vegyes közlemények.

— Figyelmeztetés. Tévedések kikerülése okán felkérjük tagjainkat, hogy tagsági díjjaikat Gebhardt Döme pénztárnoknak Kolozsvárt, czim alatt sziveskedjenek beküldeni s a pénz beküldése alkalmával lakhelyüket is pontosan jelöljék meg, hogy a hibás czimzés miatt származó zavarok kikerültessenek.

— Pályázat. Lapunk jelen számában ismételtelen közöljük pályázati értesítésünket, mely a m. év márczius 15-iki számunkban volt először közölve. Értesítettük már tagjainkat, hogy a pályázati határidőt választmányunk meghosszabbította, mert a pályázat eddigi eredménye nem volt kielégítő. Több felőlről kifejezett kívánság következtében, mellőzte választmányunk azt a megkötést is, hogy a pályamunka csak egy nyomtatott ivnyi terjedelmű lehet.

— Az első méhésztély folyó hó 7-én folyt le; abban számosan vettek részt méhésztársaink közül. Turcsányi Gyula tagtárs tartott előadást, melyet a legnagyobb érdeklődés mellett hallgattak a jelenvoltak.

— **A mézes-retek, mint forgalmi cikk.** Gebhardt Döme tagtársunk, kinek kitűnő méz-befőtjei már több izlelőn általános előszerzésben részesültek, most a méz értékesítésének egy újabb nemét ösmertette meg mézes-retek készítményében, mely annyira kitűnőnek bizonyult, hogy többek kívánságára forgalomba is hozta. A Gebhardt-féle mézes-retek kapható áru-raktárunkban és Csiki Lukács főtéri kereskedésében. Egy negyed kilós üveg ára 30 kr.

— **Vételre kerestetik több mázsa pergetett méz.** Az értesítéseket kérjük Csiki J. János tagtársunkhoz mint az árucsarnok igazgatójához, intézni. (Kolozsvár, főtér.)

— **Egyletünkbe belépett új tagok, az utolsó közlés óta; rendes tagok:** Császár Miklós, Hidalmás; Czöbel Minka, Anarcs; Kálmán László, Bonczhida; Schedivetz Marian, Kolozsvár; Turcsányi Pál, Torda. **Köri tagok:** Aján Lukács, Aján Joachim, Alexa Miklós, Boér János (II.), Bárány Márton, Dumbráva László, Florián János, Govrik J. Gergely, Szamosujvár; Gräbeldinger Péter, P.-Pordány, Hármás Istvánné, Vámos-Mikula; Hodosean János, Dr. Kovrig Simon, Kirschner Izsák, Szamosujvár; Kupta János, Dengeleg; Község, Bikkfalva; Kőrösy József, Kolozsvár; Lőrinczi Menyhért, Lup Tivadar, Szamosujvár; Lukácsi Zsigmond, Viz-Szilvás; László Antal, Máthé György, Szamosujvár; Márkovits Sándor, Ördögös-Füzes; Merczián Lázár, Viz-Szilvás; Nagy község, Magyar-Lápos; Novák Antal, Páll Domokos, Páll Kristóf, Placzintár Kristóf, Pápiu János, Perint Jakab, Péterffy Gyula, Suciú László, Sáchin Márton, Schilling Ottó, Serlegi Dezső, Dr. Simon Gyula, Sófalvi Lajos (II.), Todorán Endre, Ifj. Turtsa Lukács, Vajna Károly, Vásárhelyi Boldizsár, Zoltán Béla, Voith Gergely (II.), örmény katolikus fiú népiskola, Szamosujvár.

— **Tagsági díjt fizettek:** rendes tagok: Dr. Álbu Mózes, S.-Szt.-György; Bedő József (1889), Hodgya; Bágyi József (1888), Csákovár; Czöbel Minka, Anarcs; Gajzágó Antal, Kolozsvár; Harmath Lajos, Egerbegy; Kabdebó Lajos, 1888—89, Talpas. (Folyt. köv.)

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme pénztárnoknak küldendőek Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Álbu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örököséinél.